

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні приймальної комісії ХДУ

«21» квітня 2023 р.

Голова приймальної комісії

Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

ПРОГРАМА

ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття наукового ступеня доктора філософії
на основі *освітнього рівня магістр*
(денна, вечірня, заочна форми навчання)

Галузь знань: **03 Гуманітарні науки**

Спеціальність: **035 Філологія**

Укладач програми:

 Лариса БЕЛЄХОВА

доктор філологічних наук, професор

гарант освітньо-наукової програми

Херсон – 2023

Програму затверджено на засідання кафедри англійської філології та світової літератури імені професора Олега Мішукова

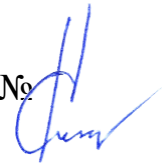
Протокол № 8 від 02 травня 2023 року
Завідувачка кафедри

Юлія КИЩЕНКО

Програму затверджено на засіданні кафедри української і слов'янської філології та журналістики

Протокол № 13 від «01» травня 2023 р. №
Завідувачка кафедри

Світлана КЛИМОВИЧ

ЗМІСТ

1. Загальні положення	3
2. Зміст програми вступного випробування зі спеціальності 035 Філологія	
Англійська мова	6
Українська мова	11
3. Список рекомендованої літератури	13
4. Пояснення вимог до презентації дослідницької пропозиції	16
5. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування	18

1. Загальні положення

Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України 23 березня 2016 року №261, передбачено складання вступниками до аспірантури зі спеціальності

Програма вступного іспиту зі спеціальності 035 Філологія для вступу в аспірантуру розроблена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки аспірантів для здобуття освітньо-наукового рівня доктора філософії PhD згідно з правилами прийому до аспірантури Херсонського державного університету, які були затверджені вченою радою ХДУ.

Організація та проведення фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Правилах прийому до аспірантури Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – перевірити знання зі спеціальності 035 Філологія в обсязі даної програми та виявити вміння вступника імплементувати набуті знання в контент власного наукового дослідження.

Складання вступного іспиту передбачає оцінку відповідей на теоретичні питання з царини зарубіжної та вітчизняної лінгвістики за напрямками: загальне мовознавство, лексикологія англійської мови, стилістика англійської мови та співбесіду за темою дослідницької пропозиції.

Дослідницька пропозиція є самостійною письмовою роботою, виконаною та оформленою згідно існуючих вимог до наукового дискурсу. Презентація дослідницької пропозиції спрямована на перевірку навичок вступника працювати з науковою літературою, вміння узагальнювати теоретичний матеріал та логічно і послідовно викладати його у формі наукового рукопису.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться в усній формі. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання та співбесіду за науковою темою (дослідницькою пропозицією).

Додаткові питання екзаменаційної комісії та відповіді на них заносяться до протоколу відповіді вступника.

Тривалість фахового вступного випробування – на підготовку до відповіді відведено не більше 30 хвилин.

Результат фахового вступного іспиту оцінюється за шкалою від 0 до 100 балів.

Під час проведення вступного іспиту не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії.

Прийом вступного іспиту проводиться відповідно до вимог чинного законодавства, нормативних документів Міністерства освіти і науки України та Державної Атестаційної Комісії України.

2. Зміст програми вступного випробування зі спеціальності 035

Філологія

Англійська мова.

Лексикологія англійської мови

1. Етимологічний склад англійської мови:

- корінні слова;
- слова іншомовного походження в сучасній англійській мові.

2. Асиміляція запозичень:

- типи асиміляції;
- ступені асиміляції.

3. Типи запозичень у словниковому складі сучасної англійської мови; - етимологічні дублети, гібриди; - інтернаціональні слова.

4. Афіксація:

- префікси, їх класифікація;
- суфікси, їх класифікація;
- продуктивні та непродуктивні афікси; - комбінаторна властивість афіксів.

5. Словоскладання:

- класифікація складних слів; -
- типи дериваційних складних слів.

6. Конверсія:

- її визначення;
- різні точки зору на конверсію;
- типові семантичні стосунки при конверсії.

7. Скорочення:

- лексичні та графічні аббревіації;
- акроніми.

8. Референтний та функціональний підходи до значення:

- визначення значення;
- типи значення.

9. Полісемія:

- семантична структура багатозначних слів.

10. Зміна значення:

- розширення або генералізація, звуження або спеціалізація, покращення, погіршення значення слова.

11. Словниковий склад як система:

- неологізми;
- традиційні лексикологічні угруповання; - лексико-граматичні групи; - теорія семантичного поля.

12. Синоніми:

- типи синонімів.

13. Полярність значення:

- антоніми;
- морфологічна та семантична класифікація антонімів.

14. Вільні словосполучення:

- проблема їх визначення;
- структура вільних словосполучень; - класифікація вільних словосполучень.

15. Фразеологія:

- різні підходи до класифікації фразеологічних одиниць: семантичний, функціональний, контекстуальний.

16. Типи словників:

- одномовні, двомовні, багатомовні, загальні та спеціальні словники; - лінгвістичні та енциклопедичні словники; - діахронічні та синхронічні словники.

17. Варіанти та діалекти англійської мови:

- американський варіант англійської мови, його лексичні особливості.

Стилістика англійської мови

1. Стилістика в системі наук:

- загальнометодологічні, загальнонаукові, вихідні та основні поняття стилістики.

2. Загальнонаукові поняття стилістики:

- визначення інформації та її види;
- принципова схема передачі інформації та основні процеси, що відбуваються під час її передачі.

3. Поняття "норми" в стилістиці:

- норма і стиль;
- норма, мовлення, мова;
- різні підходи до поняття нормативності.

4. Основні поняття стилістики:

- синоніми;
- поняття лексико-стилістичної та синтактико-стилістичної парадигми, виразного засобу та стилістичного прийому;
- синтагматичні відносини, на основі яких формується стилістичний прийом: детермінація, інтердепенденція, констеляція.

5. Поняття образу і образності в стилістиці: - підходи до визначення поетичного слова.

6. Стиль у сучасній англійській нові:

- проблема визначення;
- підходи до визначення стилю;
- стиль мови, мовленнєвої діяльності та мовлення; - індивідуальний стиль письменника.

7. Стиль та значення. Типи значень у стилістиці:

- денотативне і конотативне значення;
- типи конотативних значень: стильове і стилістичне значення.

8. Проблема стилістичної диференціації сучасної англійської мови:

- різні підходи до класифікації функціональних стилів;
- типологія функціональних стилів сучасної англійської мови.

9. Стиль художньої літератури та його основні лінгвістичні характеристики:

- проблема визначення стилю художньої літератури;
- мова поезії, художня проза, мова драми;
- естетично-пізнавальна функція стилю;
- система образів та тропів;
- особливості вживання лексики; - особливості синтаксису.

10. Публіцистичний стиль, його основні лінгвістичні характеристики:

- агітаційно-пропагандистська та інформаційна функції стилю;
- ораторський стиль як усний різновид публіцистичного стилю;
- теле- та радіокоментар, есе, стаття та їх мовні особливості.

11. Стиль наукової прози, його основні лінгвістичні характеристики:

- становлення стилю наукової прози та його функції;
- особливості стилю: логічність та об'єктивність викладу, використання термінології, основні типи вживаних синтаксичних структур, використання цитат, посилань та посторінкових виносок.

12. Офіційно-діловий стиль, його основні лінгвістичні характеристики:

- різновиди стилю: мова ділових, юридичних, дипломатичних та військових документів; - функції стилю;
- особливості композиційної побудови; - наявність формул-штампів; - своєрідність термінології.

13. Стилістична диференціація словникового складу сучасної англійської мови:

- критерії класифікації: парадигматичний та синтагматичний;
- слова, що входять, та ті, що не входять до лексико-стилістичної парадигми, їх основні характеристики;
- стилістичні функції нейтральних слів, слів високого та зниженого стилістичного тону.

14. Загальна характеристика семасіологічних засобів сучасної англійської мови:

- поняття стилістичної семасіології;
- виразні засоби та стилістичні прийоми семасіології - загальна характеристика; - вторинна номінація в стилістичному ракурсі.

15. Стилістична семасіологія: фігури заміщення:

- фігури заміщення як виразні засоби семасіології та одиниці вторинної номінації;
- основні механізми вторинної номінації;
- класифікація фігур заміщення: фігури кількості та фігури якості; - метафора, типи метафор: - метонімія; - іронія.

16. Стилістична семасіологія: фігури суміщення:

- фігури суміщення як стилістичні прийоми семасіології;
- класифікація фігур суміщення;
- фігури тотожності;
- фігури протилежності; - фігури нерівності.

17. Виразні засоби та стилістичні прийоми синтаксису сучасної англійської мови:

- поняття немаркованої (нейтральної) моделі речення;

- виразні засоби синтаксису як марковані члени синтактико-стилістичної опозиції;
- класифікація виразних засобів;
- стилістичні прийоми як способи комбінації синтаксичних моделей;
- класифікація стилістичних прийомів.

Література Англії та США

1. Англійська література у період 700-1480 років. Література періоду Відродження (1480-1600 років).
2. Англійська література періоду 1600-1660 років. Література періоду Реставрації та Просвітництва (1660-1780 років).
3. Англійська література періоду Романтизму (1780-1830 років). Англійська література критичного реалізму. Література Англії у 20-21 століттях.
4. Американська література періоду 1600-1750 років. Література нової вільної нації (1750-1820 років).
5. Романтизм та американське Відродження 1820-1865 років.
6. Реалізм та місцевий колорит американської літератури періоду 1865-1910 років.
7. Американський модернізм 1910 -1950 років.
8. Розвиток американської драматургії 20 століття.
9. Американський постмодернізм з 1950-х років.

Теоретичні аспекти мовознавства

1. Філософсько-лінгвістична концепція В. Гумбольдта та її вплив на подальший розвиток мовознавства. Лінгвістична концепція О.О. Потебні та її роль у розвитку вітчизняного мовознавства.
2. Передвісники системно-структурного підходу до вивчення мови (І.О. Бодуен де Куртене, М.В. Грушевський та ін.).
3. Структуралізм у мовознавстві. Лінгвістична концепція Ф. де Сосюра. Загальна характеристика основних напрямів структуралізму: глосематика, празький лінгвістичний гурток, лондонська школа, дескриптивізм. Поняття «система» та «структура» в сучасному мовознавстві. Поняття мовних рівнів і відношень між ними. Основні та проміжні яруси мовної структури. Системно-структурний аспект мовних одиниць: парадигматичні та синтагматичні відношення.
4. Проблеми опису мови в функціональному аспекті. Загальні проблеми функціонального дослідження мови. Базові функції мови: комунікативна та когнітивна. Актуальні питання теорії мовної комунікації.
5. Семіотичність природної мови та її особливості. Специфіка мовного знаку. Типологія мовних знаків у різних мовознавчих теоріях. Актуальні проблеми лінгвістичної семіотики, теорії номінації та референції.
6. Семантична структура слова: денотативне, конотативне, сигніфікативне значення. Загальнолінгвістична типологія значень (опозиція лексичного і граматичного значень). Типологія значення за М.В. Нікітіним. Аспекти слова. Основні напрями вивчення слова: семасіологічний, ономасіологічний, функціональний, когнітивний.
7. Актуальні проблеми лінгвістики тексту. Визначення категорій тексту, їх типологія та реалізація, співвідношення тексту та дискурсу.

8. Теорія тропів і фігур у сучасній лінгвістиці. Виразальні й зображальні мовно/мовленнєві засоби. Стилістична диференціація словникового складу мови.
9. Постструктуралізм. Генеративна лінгвістика як передвісник когнітивної революції. Учення Н.Хомського.
10. Комунікативна функція природної мови та її реалізація. Актуальні питання теорії мовної комунікації. Комунікативна функція природної мови та її реалізація. Актуальні питання теорії мовної комунікації.
11. Когнітивно-дискурсивна парадигма лінгвістичних знань. Типи і види дискурсу. Жанри інтернет-дискурсу. Актуальні проблеми дискурс-аналізу.
12. Поняття функціонального стилю і жанру в різних лінгвостилістичних парадигмах. Художня свідомість і поетичне мислення мислення, їх типи і види.
13. Основні постулати когнітивної лінгвістики. Поняття значення слова в когнітивній парадигмі. Концепт і концептологія Теорія концептуальної інтеграції. Теорія схем і фреймів.
14. Когнітивна поетика як відгалуження когнітивної лінгвістики. Концептуальна метафора. Поетичні і концептуальні тропи. Лінгвокогнітивні механізми формування образності.
15. Актуальні питання наратології.
16. Мультимодальна лінгвістика.
17. Методологія аналізування в сучасній лінгвістиці. Методи аналізу семантики різних типів тексту.

Зміст вступного випробування з української мови

1. Мова і суспільство. Суспільна природа мови і мовної діяльності. Роль мови у формуванні суспільної (національної) свідомості. Мова як суспільно-історична норма, територіальна і соціальна диференціація норм. Літературна мова та її стилі. Норми літературної мови/мовлення.
1. Мовознавство і семіотика. Проблема знака. Мовні і немовні знаки. Типи знаків і специфіка мовної системи, самобутність і суспільна функція знака. Слово як основний мовний знак. Мова як особлива знакова система. Семіотика – наука про систему мовних знаків.
2. Мова, мислення і свідомість, передумови виникнення людської мови. Мова й етногенез. Мова і свідомість. Мова і мислення. Металінгвістика як наука про взаємовідношення мови і мислення. Психолінгвістика. Рівні мовної здібності. Функціональна роль значення слова в породженні мовлення.
3. Семантика. Значення як понятійно-номінативна категорія. Типи мовних значень. Лексичні і граматичні значення. Семантична структура та її конструкти. Лексичне значення: поняття, смисл, зміст. Відношення мислення до граматичних значень мови. Теорія мовної відносності.
4. Структура мовної системи. Мовна система і мовна структура, як об'єкт науки про мову. Подвійне членування мови. Структурні рівні мови: фонематичний рівень, семантичний рівень (морфеміко-морфологічний і лексико-семантичний) та синтаксичний рівні. Проблема частин мови. Проміжні рівні мовної системи. Парадигматичні й синтаксичні відношення. Ієрархія мовної будови та міжрівневі зв'язки.
5. Сучасне мовознавство як результат тривалого розвитку науки про мову. Історія мовознавства як поглиблення і розширення лінгвістичної теорії, вдосконалення прийомів і методики лінгвістичного аналізу. Основні етапи історії мовознавства.
6. Виникнення порівняльно-історичного мовознавства і становлення порівняльноісторичного методу мовознавства.
7. Розвиток компаративістики в другій половині XIX століття. Філософія В.Гумбольдта. Логіко-граматична школа середини XIX століття (К.Беккер, Ф.Буслаєв). Психологічні школи в мовознавстві XIX ст. (Г.Штейнталь, М.Лацарус, В.Вундт та ін.).
8. Психологічний напрямок у вітчизняному мовознавстві: Харківська лінгвістична школа, загально лінгвістична концепція О.Потебні та її філософські основи, вчення про мову і мислення, слово, його внутрішню форму і значення, систему мови і мовлення, граматичні категорії, речення.
9. Мовознавство кінця XIX початку XX ст. Молодограматизм як провідна школа історикопорівняльного психологічного мовознавства.
10. Неограматичний напрямок. Мовознавство XX та XXI ст.
11. Українська мова в колі слов'янських. Українська літературна мова як одна з найдавніших форм культури українського народу. Джерела вивчення історії української літературної мови. Гіпотези походження української мови.
12. Періодизація історії української літературної мови. Етапи виникнення української мови серед слов'янських (праіндоєвропейська, балтослов'янська і праслов'янська доба).
13. Перші граматичні праці XVI-XVII ст. /граматики М.Старицького, І.Ужєвича/.
14. Лексикографічні описи церковнослов'янської мови з українськими тлумаченнями («Лексис...» Лаврентія Зизанія (1596), «Лексисъ съ толкованіємъ словенскихъ мовъ

- просто» невідомого автора, «Лексыконъ словеноросский...» Памва Беринди (1627), «Синоныма славенороська» (XVII ст.); латино-слов'янські словники (Є. Славинецького, А.Корецького-Сатановського (бл. 1642)).
15. Формування національної літературної мови, побудованої на живомовній загальнонародній основі XIX ст. Народномовна основа творів І.П.Котляревського. Роль Котляревського у становленні нової української літературної мови. Роль Т.Г.Шевченка в історії української літературної мови. Стилістичне багатство мови Т.Г.Шевченка.
  16. Функціонування Закону про мову в галузі освіти, офіційно-ділового стилю. Епохальні зміни в розвитку літературної мови за період здійснення державної самостійності України. Стилістична система української мови як предмет стилістики. Філософські основи вчення про основні умови й елементи діалектики, онтологічну єдність, думки, волі й емоцій, про співвідношення об'єктивного та суб'єктивного в процесі пізнання, про зв'язок і залежність форми й змісту.
  17. Стилістика мови. Стилістика писемної мови та стилістика усної мови. Нетотожність понять: писемна – книжна, усна – розмовна мова.
  18. Основні поняття стилістики. Стиль. Визначення мовного стилю. Функціональний стиль. Стиль і текст. Питання про стилі мови і стилі мовлення. Стиль як продукт мовленнєвої діяльності носіїв мови. Принципи класифікації та внутрішньої жанрової диференціації стилів. Підстилі. Типологія стилів.
  19. Норма. Стилістичні норми мови як кодифіковані мовні засоби, які характеризуються певною частотністю щодо рівних стилів і мають потенційна стилістичне значення, відповідне певному функціональному стилю або підстилю. Протидія тенденцій до стабільності та змінності в стилістичних нормах. Стилістичні помилки як порушення стилістичних норм.
  20. Стилістичне значення (конотація). Стилістичні значення як додаткові (супровідні) до лексико-семантичних і граматичних значень; емоційно-експресивні й функціональні ознаки, що обмежують використання мовних одиниць певною сферою і таким чином несуть стилістичну інформацію. Стилістично нейтральні та стилістично забарвлені мовні одиниці. Емоційно-експресивна й функціональна стилістична забарвленість.
  21. Характеристика функціональних стилів української літературної мови. Історичний розвиток стилів української літературної мови. Давня українська літературна мова з кількома жанровими різновидами (конфесійним, полемічним, літописним, фольклорним та ін.) і перевагою офіційної актової мови. Стилістична розбудова нової української літературної мови з перевагою стилю художньої літератури.

3. Список рекомендованої літератури (англійська мова)

ОСНОВНА

1. Альбота С.М., Карп М.А. English Stylistics. Львівська політехніка, 2021. 304 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 342 с.
3. Бердт Т. Своєрідність української ментальності. *Людознавчі студії*. 2000. № 2.
4. Жаботинська С. А. Посесивна конструкція і концептуальні трансформи. *Мова. Людина. Світ. До 70-річчя проф. М.П. Кочергана*. Київ, 2006.
5. Кагановська О. М. Текстові концепти художньої прози (на матеріалі французької романістики середини ХХ сторіччя) : монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ. 2002.
6. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. 3-тє вид. Київ: Видавничий центр «Академія», 2010. 464 с.
7. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Тернопіль: «Посібники і підручники». 2005. 416 с.
8. Лук'янченко І. О. Стилїстика англійської мови. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2012. 156 с.
9. Науменко А. М. Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). Вінниця: Нова Книга, 2005. 416 с.
10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми. Полтава: «Довкілля-К», 2008. 712 с.
11. Шевченко І. С. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. Харків: Константа, 2005. С. 288–296.
12. Beaugrande, R. de, & Dressler, W. Introduction to text linguistics. Longman, 2002.
13. Brinker K. Linguistische Textanalyse: Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden. Erich Schmidt Verlag, 2010.
14. Dudchenko, M. Highlights of English and American literature. Університетська книга, 2018. 445 с.
15. Fludernik M. An Introduction to narratology. Routledge. Taylor & Francis Group. 2009.
16. Galperin I. R. Stylistics (2nd ed.). Higher School, 1977.
17. Kukhareno V. A Book of Practice in Stylistics. Vinnytsya: Nova Knyga, 2000. 160 p.
18. Wierzbicka A. Semantics, culture, and cognition. Universal human concepts in culture-specific configurations. Oxford University Press, 1992.

ДОПОМІЖНА

19. Бардіна Н.В. Проблема енергеального моделювання української лінгвоментальності. *Українська ментальність: діалог світів. Записки з українського мовознавства*, 2003. № 12. С. 132-142.
20. Бацевич Ф.С. Нариси з комунікативної лінгвістики. Львів: ЛНУ, 2003. 281 с.
21. Безугла Л. Р. (Ред.) Від слова до діла: лінгвопрагматика дискурсу: колективна монографія. Вінниця: Нова Книга, 2020.
22. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу. Київ: Логос, 2004. 284 с.
23. Давидюк Ю. Б. Універсальні категорії художнього тексту. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*, 2012. № 65. С. 229–232.
24. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії. Донецьк: ДонНУ, 2006. 338 с.
25. Колегаєва І. М. Полімодальність відчуттів у дзеркалі полікодовості тексту, або ще раз про антропоцентризм у лінгвістиці. *Записки з романо-германської філології*, 2015. № 2 (35). С. 105–112.
26. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с.

27. Савчук Р. Когнітивна наратологія в контексті нових дослідницьких орієнтирів сучасної лінгвістики тексту. *Проблеми семантики, слова, речення та тексту*, 2013. № 31. С. 214–220.
28. Тодоров Ц. *Поняття літератури та інші есе.* (Є. Марічев, Пер.). Видавничий дім «Києво-Могилянська Академія», 2006.
29. Ференц Н. С. *Теорія літератури і основи естетики: навч. посіб.* Київ: Знання, 2014.
30. Bal M. *Narratology: Introduction to the theory of narrative* (2nd ed.) University of Toronto Press, 1997.
31. Campbell J. *The Inner reaches of outer space: Metaphor as myth and as religion.* New World Library. 2002.
32. Chatman S. *Story and discourse: Narrative structure in fiction and film.* Cornell University Press, 1980.
33. Childs P., & Fowler R. (Eds.). *The Routledge dictionary of literary terms.* London and New York: Routledge Taylor & Francis Group, 2006.
34. Cuenca M. J., Hilferty J. *Introduccion a la linguistica cognitiva.* Barcelona: Ariel, 1999.
35. Fludernik M., 2002. *An introduction to narratology.* London and New York: Routledge. Taylor & Francis Group.
36. Herman, D. (Ed.). *The Cambridge companion to narrative.* Cambridge University Press, 2007.
37. Hühn P., Pier J., Schmid W., & Schönert J. (Eds.), *Handbook of Narratology.* Berlin and New York: Walter de Gruyter, 2009.
38. Moeschler J., Reboul A. *Diccionario enciclopedico de pragmática.* Madrid: Arrecife, 1999.
39. Plett H. (Ed.). *Intertextuality.* Berlin: Walter de Gruyter, 1991.
40. Prince G. *Narratology: The form and functioning of narrative.* Mouton Publishers, 1982.
41. *The Encyclopedia of Language and Linguistics.* Oxford; New York: Pergamon Press, 1994. Vol. 1–10.
42. Turner G. *Stylistics.* London: Penguin Books, 1973.
43. Yefimov L. *Practical Stylistics of English.* Vinnytsya: Nova Knyga, 2004.

Список рекомендованої літератури (українська мова)

1. Бацевич Ф. С. *Вступ до лінгвістичної генології.* Київ: Видавничий центр «Академія», 2006. 248 с.
2. Бацевич Ф. С. *Духовна синергетика рідної мови : Лінгвофілософські нариси : монографія.* Київ : ВЦ «Академія», 2009. 342 с.
3. Бацевич Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики.* Київ : Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
4. Бацевич Ф. С. *Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень.* Київ: Академія, 2008. 240 с.
5. Волкотруб Г. Й. *Практична стилістика української мови.* Тернопіль, 2004. 257 с.
6. Голоюх Л. В. *Історія української літературної мови: навчальний посібник.* Луцьк, 2021. 140 с.
7. Гриценко С.П. *Динаміка лексики української мови XVI–XVII ст.* Київ : Тов. «КММ», 2017. 936 с.
8. Дудик П.С. *Стилiстика української мови.* Київ : «Академія». 2005. 368 с.
9. *Загальне мовознавство: навч. посібник / уклад. Н. Демченко, Т.Крехно, А. Чала.* Харків : ФОП Петров В. В., 2020. 192 с.
10. Зеленько А. С. *Загальне мовознавство. Історія лінгвістичних учень. Аспекти, методи, прийоми та процедури вивчення мови.* Луганськ: Альма-матер. 2002. 283 с.
11. *Історія українського правопису XVI – XX століття: Хрестоматія / Упор. В.В.Німчук, Н.В. Пуряєва. К., 2004. 582 с.*
12. *Історія, граматики, поезика українського слова. / М. І. Степаненко ; передмова П. С. Дудика.* Полтава : АСМІ, 2008. 342 с.

13. Кочерган М. Мовознавство на сучасному етапі. *Дивослово*. 2003. №5. С. 24-29.
14. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ: Видавничий центр «Академія», 2003. 464 с.
15. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. Київ : КМ Академія, 2004. 164 с.
16. Мацько Л., Христенюк В. Історія української літературної мови. *Дивослово*. 2002. № 10. С. 53-60.
17. Мацько М. І. та ін. Стилїстика української мови. Київ: Вища школа, 2003.
18. Мозер М. Причинки до історії української мови / За заг. ред. С. Вакуленка. Харків, 2009. 832 с.
19. Мойсієнко В.М. Про національний статус «руської мови» в часи Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. *Мовознавство*. 2005. №1. С. 67–82.
20. Німчук В.В. До проблеми розмежування. *Пам'ятки України: історія та культура*. 2002. № 3–4. С. 170-175.
21. Огієнко І. Історія української літературної мови. К., 2020. 326 с.
22. Панько Т.І. До проблеми формування уніфікації української мови. *Мовознавство*. 1990. №1. С.8-17.
23. Півторак Г. П. Історична правда проти імперської облуди. Київ : Арт прінт студія, 2018. 148 с.
24. Півторак Г. П. Українці: звідки ми і наша мова. Дослідження, факти, документи. Київ : Віпол, 2014. 280 с.
25. Русанівський В. Історія української літературної мови. Київ. 2001. 391 с.
26. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. Полтава: Довкілля-К. 2008. 712 с.
27. Селіванованова О. О. Сучасна лінгвістика: Термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К. 2006.
28. Стилїстика української мови : підручник для студ. філол. спец. вузів / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько ; за ред. Л. І. Мацько. – 2-ге вид., випр. К. : Вища школа, 2005. 462 с.
29. Ткаченко О. Українська мова: Сьогодення й історична перспектива. Київ: Наукова думка, 2014. 512 с.
30. Штонь О. П. Стилїстика української мови : модульний курс. Тернопіль : ТНПУ, 2012. 156 с.

Завдання третього питання

Презентація дослідницької пропозиції за темою майбутнього наукового дисертаційного дослідження

Дослідницька пропозиція

Обов'язковою складовою вступного іспиту зі спеціальності є співбесіда з обраного напрямку наукової діяльності з метою демонстрації вступником володіння необхідними теоретичними та практичними знаннями. Для цього вступник в аспірантуру готує дослідницьку пропозицію та погоджує її з передбачуваним науковим керівником або гарантом освітньо-наукової програми підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, що передбачено Правилами прийому до аспірантури ХДУ. Дослідницька пропозиція – авторський текст вступника (до 15 тис. знаків), що передбачає наукове осмислення та викладення бажаної теми (або напрямку) власного наукового дослідження за такою структурою: 1. Актуальність теми 2. Теоретико-методологічні засади дисертаційної роботи 3. Загальна характеристика стану її наукової розробки 4. Предмет та об'єкт майбутнього дослідження 5. Мета та завдання дисертації 6. Наукова новизна та практичне значення очікуваних результатів дослідження.

Основна мета дослідницької пропозиції – виявити рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, розуміння вступником особливостей наукової діяльності, предмету майбутнього дослідження, здатності до критичного мислення та можливого впровадження результатів власної наукової роботи у практичну, зокрема, викладацьку, діяльність. Презентація здійснюється за матеріалами дослідницької пропозиції у вигляді доповіді (з використанням роздаткового матеріалу або мультимедійного проектора). Максимальна кількість балів за дослідницьку пропозицію складає 100 балів. **Критерії оцінювання презентації дослідницької пропозиції:**

– «відмінно» (90-100 балів) – всебічно обґрунтована дослідницька пропозиція, вступник демонструє високий рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, здатність до аналітико-синтетичного аналізу, логічного мислення та викладу матеріалу, самостійність та творчість у власній науковій діяльності;

– «добре» (74-89 балів) – достатньо обґрунтована дослідницька пропозиція, продемонстровано достатній рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, здатність до аналізу та інтерпретації наукового матеріалу;

— «задовільно» (60-73 бали) – частково обґрунтована дослідницька пропозиція, вступник показує задовільний рівень концептуальних, теоретичних і методологічних знань, здатність до їх засвоєння та інтерпретації;

— «незадовільно» (1-59 балів) – необґрунтована дослідницька пропозиція, посереднє володіння науковим мисленням, відсутність достатніх теоретичних знань та несформованість навичок наукової роботи, логічного і послідовного викладу матеріалу

4. Критерії оцінювання фахового вступного випробування

Оцінка “ відмінно ”: 90-100 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: глибокий та повний аналіз теоретичних положень, зрілість міркувань із теоретичних проблем, уміння охарактеризувати відповідні мовні явища, показати зв'язок теоретичного курсу з практикою.
2. Співбесіда: абітурієнт у повному обсязі обґрунтовує свої судження.

Оцінка “ добре ”: 89-74 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: абітурієнт добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань.
- 1.2. Співбесіда: Демонструє володіння базовими знаннями у достатньому обсязі.

Оцінка “ задовільно ”: 73- 60 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: досить поверхове викладення матеріалу, неповне розкриття суті даного мовного явища.
2. Співбесіда: абітурієнт висловлює аргументи до проблеми поверхнево.

Оцінка “ незадовільно ”: 59- 35 балів.

Виставляється за умов виконання наступних вимог:

1. Теоретичне питання: зовсім не володіє матеріалом, відтворює лише деякі положення, але тільки за підказками викладача
2. Співбесіда: не надає логічної, аргументованої відповіді.